Ч. 73. (244.) Львів, субота, дня 18. марта 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

політична, економічно-суспільна і літературна газета.

Ціна примірника 6 сот. На провінції 8 сот. В занятих територіях 4 коп.

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12.— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописі приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово“ продають всі бюра по цілім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руська 3.

Ціна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 1 К за стрічку, а в оповістках 60 сот., в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Урядові воєнні звідомленя.

З ГОЛОВНОЇ ТУРЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

ЦАРГОРОД (Ткб.). Головна кватира оголошує: Дня 13. і 14. с. м. 4 ворожі кружляки і два торпедовці в ріжних порах стрілили кілька разів на околицю Текебурну, але огонь нашої артилєрії приневолив їх до відвороту. Один наш літак заатакував ворожий літак так, що сей мусів утікати до Імброс. Відти 2 км. від суеського каналу зістрілено ворожий літак. Летуни утікли.

На прочих фронтах ніяких змін.

ЦАРГОРОД, 17. марта (Ткб.). Фронт в Іраку: На правім березі Тигра в відтинку Фелясіє побитий 8. с. м. ворог, поробивши приготованя до відвороту своїх головних сил спробував заатакувати задні сторожі нашого правого крила бриґадою піхоти і кінноти, та напір нашого осередка присилував його до відвороту. Дня 10. і 11. с. м. переслідували ми сильно ворога. Дня 11. с, м. наші передні сторожі перейшли через горбок Комзір і спільно з підмогою, яка поспішно надійшла, ще раз побили ворога, який почав наступати. Ми взяли в полон 180 жовнірів, між тим 3 офіцирів, та здобули машиновий кріс, богато оружа і муніції та иншого воєнного матеріялу.

Світова війна

Нова італійська офензива.

З воєнної головної кватири доносять: Наступи Італійців на височрівню Добердо та на височини Подґори велись і вчера. Вже оноді заповідали бранці нову італійську офензиву. Позаяк на воєннім терені панувала непогода, Італійці мусїли на разі відложити свій плян. Коли однак в послїднім тижни настала трівка погода, мрака щезла а дні почали бути щораз яснійші, треба було очікувати від довшого часу приготованого ворожого наступу.

Від понеділка плинуть італійські кольони наступами на становиска австро угорських військ над Сочею. На цілім фронті від долини Сочі аж до Ст. Фльоріян розвинула ворожа артилєрія оживлену діяльність. І знов воскресла давна метода Італійців, яка при попередних офензивах стільки жертв коштувала Кадорну; раз в раз плинуть свіжі сили на наші становиска. Дотеперішні однак змаганя ворога та великий його наклад жертв остав ся без успіху. Навали ворожого війська, які приближувались до наших становиск та перешкод, мусїли за кождим разом подаватись на свої первісні становиска. Коло Подґори вдалось вправдї ворожим відділам після сильних наступів вдертись в наші знищені і розбиті рови, однак і тут після нашого протинаступу мусїли вони уступити.

ЛЮГАНО. Кадорна розпочинає на цілім фронті офензиву, передусім однак над горішним і долішним бігом Сочі, де сніг робить менші перешкоди. По італійським заявам однак офензива має малі вигляди, бо непогода тріває постійно дальше. На многих місцях фронту засипала лявіна много італійських жовнірів та бараки цілих баталіонів. Сніг є високий, більше чим на 10 метрів. Причиною, ізза якої Кадорна відважив ся на нову офензиву, є натиск французької дипльоматії, щоб облекшити новим італійським наступом скрутне положенє французького війська під Верден.

Засїданє німецького парляменту.

Справа буджету і нових податків.

БЕРЛІН, 16. марта (Ткб.). В німецькім парляменті розпочало ся перше читанє буджету і податкових законів.

Державний секретар Гельферіх у своїй бесіді заявив, що буджет уложено після послїдного мирного року та примінено як найбільшу ощадність. В статї не поміщено видатків на війну. Ухвалений в грудни воєнний кредит вистарчить ще на деякий час. Дальше заявив бесідник, що хочби мир в невдовзі наступив, то і без того перехід до мирного стану мусів би потривати довший час та буде вимагати нових буджетових зарядженъ.

Опісля обговорював Гельферіх поодинокі точки буджету та завважав, що недобір виносить 480 міліонів. На його покритє пропоновано нові воєнні податки, які мають запобічи небезпецї захитаня солїдної будови фінансової господарки.

АТАМАНЮК ВАСИЛЬ.

Один із багатьох...

(памяти Укр. С. С.)

I.

Сїрі днї, сїрі шинелї, сїрий настрій...

Вертить у мозку пекуча думка: Чому ти тут? Чому не там, де є всї, з якими ти прожив ранї днї житя? Чому не там? Чому не там?... Один погляд на хору матїр оправдує мій поступок. А думка в мозку каже: То викрут! то самолюбство оправдує тебе... Нагадуюсь, що то властиво случай так судив і заспокоююсь зівсїм. А по часї страшна думка мучить знову душу аж нагадаю ся, що то рішив так всемогучий случай...

Так ишли днї за днями такі одноманїтні, пригнїтаючі, сїрі... В книжках і в домашньому занятю забував ся лиш чоловік. Бо я мав велику вагу. Всї братя на війнї, мама хорі — а я один мущина, що мав в сїй родинї помочи. Це робило мене дещо гордим на мою особу. А ще більшого значіня набрав я в своїх очах, коли одного салдата його власним крісом махнув по хребтї і той дав ногам знати, що мав сили. Це вже не будь-що!...

Минали днї. Ішла весна а із него надія, що вернуть наші, що почуємо про рідних...

На сей раз надія не завела. Поплили із водою снїги, зникли зимові морози, а з ними полки північного тирана. Усміхнуло ся весняне сонїчко, зазеленїли луки, прилетїли пташки із вирію у вільну країну, прийшли вістки від рідних...

II.

Май. Він приїхав на відпустку. Весь час ми пробули у двох. У двох ми ходили до школи, у двох учили ся воєнного ремесла у жандармерії. Та коли у мене бракло талану в тому предпринятю, він звивав крісом наче пером. Потім ми розійшли ся. — Стрінувшись ми урадувались собою. По такім довгім а важнім часї ми мали багато собі розказати, у себе розпитати.

Він оповідав про загальні Стрілецькі переживаня і свої власні.

Зелена молода травка стелила ся нам під ногами, вітрець легонько шевелїв зеленим вітячком яблунї, а весняне сонїчко так любо, любо гріло...

— Я ішов, де була найбільша небезпека. Не хвалю ся, бо не маю потреби, але так щось мене тягло туди. Не жадоба слави і не відзначеня, так якийсь внутрішний голос, стрілецька вдача... І бували хвилї, де кулї мов мухи бренїли біля мене, а все якось жадна не чіпала мене. Так лучало ся, І навіть — що минї дивно — не так займала мене в ті хвилї думка про смерть, як про те щоби се дїло повелось, щоби Україна була вже раз вільна! І я був весь пройнятий своєю справою...

— Потім пішов я на звіди. Думав: так скорше і більше прислужу ся справі. Перший раз пішло знаменито. Приніс добрі вісти і не був в небезпецї. Другий раз попав у руки. Якийсь пяний салдат захопив, і мене замкнули в пустій хатї. Там були ще два знакомі і один жандарм із Б. На щастє то було якесь свято і пяна сторожа не запримітила навіть як ми один по другому повилїзали кріз дах і розбрились кождий в свою...

— Третий раз було гірше. Заострена чуйність російських властий заставила мене пастушити на полонинї. У одного господаря-Українця став я пасти вівцї докіль розвідаю при його помочі дещо близше про положенє. Лежу бувало, як ось тепер проти сонїчка тай співаю півголосом. А, сонїчко гріє аж жарить, живиця пахне, заливає воздух, освіжує груть; потічок десь там жебонить, пташки щебечуть, шумлять смереки щось таємне... А я нагадую давні лїта, родину, другів... Гей, щож вони роблять в сїй хвилинї?...

....Вівцї, мої вівцї,
То чорні, то білї,
Хто-ж вас буде пасти
Сьвятої недїлї?...
Ой, ду-ду-ду...
Сонїчко жарить так любо...
Трах!...

Зриваю ся на воги. Мабуть мене зрадили. Або якась стежа близько. Це друге не можливе. Бачу дві сїрі постатї. Ідуть до мене. Кріси наїжили. Я стрівожений. Прийдеть ся так дармо пропасти. Стараю ся бути холоднокровним.

Сїрі постатї підходять близше і близше. Дивлять ся підозріло на мене,

— Кто стрелял?

Показую рукою гень у гору. Вірять минї і йдуть далї. Я віддихаю легше.

По якомусь часї все виснило ся. Десь там хлопцї роздобули на побоєвищі кріс і учи-

Пляни і дійсність.

Сербський наслідник престола в Римі. — Гармонія інтересів Сербії і Італії. — Клопоти міністрів. — Недостача збіжа. — Посли перуть свої бруди.

ЛЮГАНО, 17. марта (Ткб.). Сербський престолонаслідник Олександер приїхав до Риму, де його привитано зі звичайними почестями. Президент міністрів Пасіч відвідав кількох італійських міністрів та подякував їм за співділанє Італії в ратованю недобитків сербського війська (!) Міністри запевнили його про сердечні почутя Італії для Сербії. Йованович, сербський державний підсекретар в міністерстві заграничних справ заявив співробітн. дневника „Tribuna“, що між італійським а сербським народом ніколи не було тай і тепер нема ніякого суперництва. Оба народи дуже добре погодять ся на побережах адрійського моря, бо Сербія безуслівно відступить Італії геґемонію на адрійськім морі, а Італія має в тім господарський інтерес, щоби удержати зі Сербією приязні відносини. Але покищо найважнійшим є осягнути спільну побіду і до сього мають всї спільними силами стреміти.

РИМ, 16. марта (Ткб.) Рада міністрів роздумувала над парляментарним положенєм та заявами, які на днях мають вони зложити підчас нарад над господарською політикою, що поволи обіймають також і прінціпіяльні політичні питаня.

Сенат скликано на 22 с. м.

ЦІРІХ, 17. марта (Ткб.) В середу на засїданю італійської палати підчас дальших нарад над господарською політикою заявив посол Ґроссокампана, який є прихильником Джіолітія, що засоби збіжа є недостаточні. Але мимо своєї критики буде він голосувати за кабінетом, бо є ворогом партійного завзятя.

Реформатор Канепа критикував становисько кабінету в справі корабельної перевозової тарифи та виміни гроший. Серед оплесків завважав, що між союзниками зродилось непорозуміня в справі виміни гроший так, що здає ся, що Італія з одної господарської неволї попаде в другу але ще тяжшу. На будуче співділанє Італії з союзниками мусить виходити з сього заложеня, що Німеччина, Австрія, Болгарія і Туреччина творять господарський бльок.

Протягом своєї бесіди полемізував він зі соціялїстами, та взаїмно роблено собі заміти зради, ідіотизму та недбайливости. В часї сьої виміни слів закинено реформаторам, що вони не оглядаючи ся на се, чи се принесе які користи під дипльоматичним, господарським і військовим зглядом передвчасно напирали до війни. Соціялїстам знова закинено, що вони не перевели ґанерального страйку, яким грозили. На сей замір відповіли соціялїсти тим, що пригадали, як то колись також і президент мінїстрів Бріян пропонував на случай війни ґенеральний страйк.

Відтак Канепа обговорював політичне положенє і заявив, що провительство мусить бути сильне та мати довірє загалу. Тому мусить воно допустити до участи в відвічальности також і ті сторонництва, які не мають в кабінеті свого представника. Реформатори є певні побіди, але ще не знають, коли се буде та які жертви треба буде ще понести. Реформатори держать ся програми, яку на капітолю проголосив Саляндра. Інтервенціоністи не домагають ся виповідженя Німеччині війни, щоби в сей спосіб усунути клопоти Італії, ані не жадають щоби вислати до Франції війська, бо через се ослабленоби оборону італійських границь. Та вже подбано о се, щоби Італія разом з иншими державами почвірного порозуміня вела війну одноцільно, щоби разом з ними побідила або програла, З певностю приємнійше було би, коли би правительство в справі Бельґії було виказало менше резерви та сильнійше зазначило своє неприязне становисько супроти Німеччини. Та в тій мірі не повинно ся обмежувати свободи рішеня правительства. Ґенерал Кадорна, який охоронив Італійців від наїзду, тїшить ся загальним довірєм. Та й йому треба дати свободу, щоби він міг по своїй гадці обмежати або поширяти війну, розпочинати офензиву або лиш обмежувати ся до оборони.

Коли бесідник сказав слово „Кадорна“ залунали на салї оплески, які довго тривали.

Соціялїст Касалїні ще раз виясняв становиско свого сторонництва супроти господарської політики кабінету та закинув реформаторам безсовісність. Подав богато случаїв нужди, в якій жиють родини жовнїрів, а яку спричинила дорожнеча, а не мало також і скупість правительства та бюрократична обструкція. В кінци в імени соціялїстичного сторонництва висказав бажанє, щоби Італія використала найблизшу нагоду, яка лиш лучить ся, щоби приспішити заключенє мира.

Опозиція в анґлійськім парляментї.

РОТЕРЕАМ, 16. марта. (Ткб.) До „Rotterdamsche Courant“ доносять з Льондону, що лїберал Аркам серед живих протестів пристрасти заатакував в палатї громад Аскіта.

Новий французький мінїстер війни.

ПАРИЖ, 17. марта (Ткб . Аґ. Гаваса. Ґенерала дивізії Рок іменовано мінїстром війни на місце ґенерала Ґалїєнія, який уступив задля слабого стану здоровля.

Російський комунїкат.

З дня 15. марта (Ткб).

Німецький лїтак появив ся над околицею Фрідріхштату, але сейчас утїк, як наша артилерія почала його острілювати.

Коло Якобштату з обох сторін сильний огонь. Коло Двинська недалеко Ілюкшти і над зелїзничим шляхом до Пеневежа розбила наша артилерія довгі кольони ворожого трену. Між озерами Медум а Демен острілювали ми успішно йдучі ворожі кольони. На полуднє від Припети і в Галичинї над Стрипою бої з ворожими стежами.

Франція боронить своє єствованє.

ЦІРІХ. Доносять, що Жофр на военній раді почвірного порозуміня в імени французького правительства і начальної военної управи зложив формальну заяву, що Франція супроти свого скрутного положеня під Верденом мусить всї свої війська сконцентрувати в Франції та не може брати участи в ніякій иншій акції.

Ціль російської офензиви на Кавказї.

БЕРЛЇН. „Berliner Tageblatt“ доносить з Гаґи: Нюйорський дневник „Time“ твердить, що цілю російської офензиви на Кавказї є пристань Александрета, яка лежить проти острова Кипра. В сей спосіб заспокоїлиби Росіяни свої бажаня маючи на середземнім морі власну пристань та відтялиби получене східної Туреччини з Заходом.

Голоси краю.

Допись з Лешнева (повіт Броди).

Коли сам цвіт одної російської армії стелив від австрийських куль своїми трупами верхи Карпат, то друга армія, мов то гайворонє, кинулась на наш бідний від віків обшарпаний нарід, щоби йому вирвати те що є найдорожше, найсвятійше—віру і народність... Та :

„Неситий не виоре
На днї моря поля,
Не скує душі живої
І слова живого...“

Думали, що вже прийшли на готове жниво, та що наш нарід прийме їх з отвертими раменами, бо їх так інформувано. Та инше склалось, бо перший їх наступ розбив ся, мов та филя о тверду ґранїтову скалу. Сю страшну борбу з нашим найбільшим національним, та релїґійним ворогом мусїло звести передовсїм наше священство, через що богато впало жертвою. Рівнож у наше місточко Лешнів заглянуло чуйне око Евлогія. Він нас відвідав. Ходило видко йому о то, щоби здобути перші найсильнійші позиції, а дальше піде вже легше. На нещастє було у нашім місточку двох ренеґатів, а то учитель В. Романів і господар Гриць Хміляр. За спокійних часів сиділи вони тихо та не лїтали так високо, але коли надійшла для них вже давно мріяна хвиля, загавкали могучим голосом. Перший з них сейчас зголосив ся на курс московської мови, а другого на його горяче жаданє зробило начальство „старостою“ і він сейчас розпочав свою діяльність. Першим параґрафом у нього по московському звичаю була нагайка, з котрою янї на хвильку не розстав ся.

Наша віра і Богослуженє йому не подобали ся, тому він старав ся всїма силами спровадити батюшку. В тій цїли їздив кілька разів до Евлогія і начальства. Начальство вислало на розслїдженє тої справи свого заступника п. Проценка. На його розказ зібрали ся в будинку шкільнім майже всї парохіяни. Зібраних привитав він довшою промовою, в якій заявив, що є щирим Українцем, ба навіть промовляв по українськи. Коли скінчив, першим питанєм його було : „Хто хоче з вас пристати на православє, нехай піднесе руку. В тім як би на сміх підніс лише найбільший піяк, але коли п. Проценко, в друге запитав ся, то й той руку опустив, видко що першого питаня не зрозумів. З тим пан Проценко і відїхав. Минуло кілька неділь і до нашого місточка знова загостив п. Проценко. Нарід, як попереднього зібрав ся в комплетї. На запит чи то правда, що о. Герасимович не пильнує своїх обовязків, всї зібрані, як в один голос закричали : „То не правда. Вони є нашим найлїпшим батьком і пастирем“. Виджу правду говорите, бо я ту справу розслїджував і переконав ся, що воно так є. Такими калюмніями обкидував наш апостат перед начальством, так ідейного чоловіка, як о. Герасимович. Нїчо не помогло.

Не минув місяць, як приїхав підпоручник від начальства і указом ґубернаторським заборонив о. Герасимовичови всякі церковні служби, а незадовго приїхав батюшка, що було найбільшим ударом для нашого місточка. Тепер настав страшний час — час Нерона. Плечі тих, що не хотїли ходити до церкви, були покриті синцями. Страшено Сибіром (Кавказом), та Козаками, але нїчо не помагало. Церква світила

ли ся стріляти. Салдати вертали утїшні, що нема „Австрійца“. Я прилучив ся із ними і вивідав досить багато. Ще кілька днів волочив ся я по околиці і вернув до своїх...

Я слухав із подивом і заздрістю.

— А яка лучила ся тобі найприкрійша хвиля за весь той час?

— Найприкрійша хвиля чекала мене там, де я того найменьше сподївав ся: в дома. То вістка про смерть мойого батька...

— Друже! — мовив по хвилї, — скільки то жертв полягло, а скільки то мук потерпіли ті жертви! Ах, що то доводило ся минї бачити! Згадати страшно! А все одна думка займає мене, і непокоїть, і цікавить: Який конець? Який конець? А при тім маю сильну віру: Українї стане легше! Україна буде вільна!

Мов свист кулї пролетів час відпустки.

Він їхав.

— Петрусю, з яким вражінєм їдеш із дому?

— Із дуже прикрим. Вістка про смерть батька прибила мене. До тепер я йшов в найбільші небезпеки і був певний, що вийду цїло. Тепер щось в души минї каже, що я більш не побачу рідних сторін.

Дивив ся жадно на зелені верхи гір, садки, срібноленту річку, свій дім у садочку... Дивив ся може в останнє...

Я потїшав його як міг.

Бідний Петрусь. Батько його пішов на перший поклик, а він незадовго кинув маму, маленького брата, сестру і пішов до У. С. С. Пішов для ідеї. Тепер мабуть має докори совісти. Бідний Петрусь..

III.

Я їхав на відпустку.

Помимо моєї неохоти до крівавого ремесла убрав ся і я у сивий кабат і тепер їду до дому на кілька день. Летить поїзд посеред пустих піль а мої думки ще скорше летять до рідних місць...

Одно велике питанє і сильнійше битє серця.

Іду знайомою доріжкою. Вже бачу гень широкогилї, старі липи, вже вершок моєї хати ..

Хлопчик перебігає минї дорогу.

— А, Василько! Щож ти пораблєш? Що Петрусь пише?

— Мама дістали із шпиталю лист, що Петрусь умер.

Умер...

Чи про одного так кажуть, так скажуть тепер? А скільки містить в собі то одно мале слово! Скільки мук, душевих страждань!...

Він звав ся Петро Бейсюк, із Стопчатова, уч. коломийської ґімназії.

Друже! Чи думав я в ті хвилї, як ми лежали щасливі на шовковій траві в промінях майового сонїчка, як Лючка шуміла, шелестїло вітячко яблунї над нами, як я стискав твою руку, що ся сама рука по так недовгому часї буде писати посмертню згадку по тобі!...

пусткою. Нарід все зносив терпеливо і нишком шептав: „Щоби нас і на муки брали, то ми своєї дорогої віри і народности не покинемо“. А коли батюшка став ходити з молитвою, то в кождій хаті дістав відповідь: „Ми вас не потребуємо, ми маємо свого священика“. Богато в піддержуваню в народі духа і в його непохитній вірі, працювали тутешні академики. Бували вони по хатах, або де тілько вимагала потреба накликували: „Тримайте ся, а не задовго будемо вільні“. За таку роботу звернули вони на себе увагу начальства і воно загрозило їм Сибіром а навіть шибеницею. Воно і цего не лякались. Так перетерпіли ми більше як рік, аж силою меча наших хоробрих військ зістала нам назад привернена воля.

localis.

До історії стрілецьких пісень.

Супроти цілого ряду неточностий, які вже нині вкрадають ся в оповідане про стрільців та в літописі стрілецтва писані людьми що на ріжний спосіб приглядають ся і прислухують ся житю українського січового війська близше або дальше від огневої лінії, хочу справити одну з дрібничок не тому, що вона дотичить мене, лише тому, щоби о скільки змога навіть дрібні фалші не оставали не спростовані. Ходить о „Червону Калину“. Дб. Бб. говорить про неї, у фейлетоні „Діла“ ч. 73. що вона прийшла з „Сонця руїни“ В. Пачовського, що її розповсюдив український театр виставою сеї драми у Львові і по иньших містах Галичини, а в Ґоронді співали її найбільш відділи, що прийшли з Чорткова.

Позволяю собі запримітитити що 1) в „Сонце руїни“ ніхто тої пісні не найде, в V-ій дії співає Прися: „Чи я в лузі не калина була?“, що 2) Львів — тої пісні не чув в театрі на згаданій драмі, бо там при кінци II ої дії співано „Гей не дивуйтесь“ як і автор бажає.

Щойно в два роки пізнійше, коли я за згодою автора приноровив до сцени та обновив виставу „Сонця руїни“, заступив я пісню „Гей не дивуйтесь“ „Червоною калиною“. Мельодія тої пісні є моя. Згармонізував її тодішний капельник п. Михайло Коссак на хор в супроводі дутих (деревл. і бляш.) інструментів, „Сонце руїни“ грали ми лише в Самборі, Дрогобичі, Стрию, Станиславові, Чернівцях і Чорткові. В Чорткові саме тоді був окружний здвиг. Пісня прийняла ся незвичайно скоро. Вже в поході співали її члени театральної дружини, а з ними чимало иньших. Я мав нагоду переконатись, що вона скоро облетіла ціле південне Поділє; грала її мабуть вже її славна орхестра в Касперівцях.

Ось вся правда про „Червону калину“.

Що до другої пісні „Чуєш брате мій“, знав я давно, що вона родом з австрійської України. В домі Богдана Лепкого співали ми її під мельодію Леся Розлуцького; було се в грудни 1913 року. Я взяв пісню „на папір“ казав капельникови доробити орхестральний акомпаніямент і в Дрогобичі співав її до ґрамофону Василь Коссак (плиту вже перед війною мож було дістати у Львові у Векслера); в Дрогобичі теж довідав ся я (було се з початком 1914 р.) що й Левко Лепкий теж доробив мельодію до прегарної поезії свойого старшого брата.

Степан Чарнецький.

НОВИНКИ.

— **Пан Антін Варивода** обняв провід в Українськім Січовім Війську.

Командантом I. куріня остає Гриць Коссак, а другого Сень Ґорук.

— **В честь новоіменованого команданта** У. С. С. відбув ся онодї бенкет в готелю Сахера у Відни. Стіл і саля були удекоровані синьо-жовтими цвітами. Присутні були: Президент Др. К. Левицький, п. Др. Дністрянський, Семака і Бурачинський, пп. отаман Ґорук, Др. Бірецький, Миленевський, радник двора Каранович, мітрат Др Жук, ґенерал Павлюх, п. Ярослав Весоловський, командант Гуцулів-добровольців капітан Вайкерт і члени боєвої Управи.

Промовляли пос, Василько як господар бенкета, майор Варивода, командант Гуцулів Вайкерт, през. Др К. Левицький й инші. Командант Варивода підніс в своїй мові, що розуміє вагу і надії які український нарід привязує до Українського Січового Війська. Стає на новім становиску з цілою свідомостю великих завдань і великої відвічальности.

На горячу промову нового полковника відповіли зібрані грімко „Червоною калиною“.

— **Українці тратять 2 катедри на университеті.** На місци др. Мишковського арештованого і др. Комарницького викладають Поляки і то переважно в польській мові, попередні викладали лише по латиньски. Деканат звернув ся тепер до львівського гр.-кат. ординаряту з запитанєм, що робити на дальше з сими катедрами, бо правдоподібно тамті професори вже не вернуть на свої посади? Ординарият дав

деканатови вільну руку і поручив, щоби сам деканат зарядив що треба.

— **Курси для неграмотних** основали: у Викторові п. Абрисовська а в Залукві п. Л на Коваль і кличе Сидонію Гасївну учич. в Калинівці коло Ходорова і Марійку Матеикївну учич. в Опришівцях коло Станиславова.

— **„Чайний вечір“** устроює Читальня „Просвіти“ в Середмістю сеї неділї дня 19/III у власнім льокали Ринок ч. 10. I. поверх підчас котрої виголосить делеґат „Академічної Громади“ відчит на тему „Наші теперішні примхи“ або „Наша хата — наша правда“. — Початок о год. 5-ій попол.

— **Зголошуванє ополченців.** Управа м. Львова оповіщує: Управа Громади кор. прест. міста Львова взиває П. Т. мешканців, щоби по думці оповістки з 6. марта 1916 як найскорше переводили зголошеня обовязаних до служби в загальнім ополченю, бо в короткім часї буде оголошений речинець преклюзивний, до котрого можна зголошувати ся, а не зголошені будуть карані по думці оповістки.

Зголошувати ся можна від 8—12 перед полуднем і 3—6 пополудни в комісаріятах дільниць і в слїдуючих льокалях в Ратуши:
на долині в уряді торговім,
на I. поверсї в VIII. департаменті,
на II. „ в V. „
на III. „ в VII. „

— **Схаменїть ся!** В Бродках, Любяні і на Поляні провадить громадську писарку Іван Стецько з Бродок. Мимо сього, що сї села є чисто українські пан писар урядує польською мовою.

— **Цукрові карти в Галичині.** Як ми вже вчера донесли, Намісництво впровадило в цілій Галичині цукрові карти з обовязуючою силою від д. 19. с. м. Карти на цукор будуть видавати громадські уряди згляднo хлїбові комісії. Без карти не вільно купцеви продати під загрозою грошевої кари до 5000 к. зглядно 6 місяців арешту. Карти на цукор можуть одержати тільки ті особи, яких домашні запаси є менші чим 2 і пів кґ. цукру на особу. Особи, в яких домашнім господарстві находять ся запаси цукру більші чим 2 і пів кґ. на голову, не одержать карт так довго, доки їх запаси не спадуть понисше сеї скількости і доки в сїй справі не зложать відповідної заяви.

Господарсько-шинкарський промисл (реставрації, молочарні, каварні, кантини і т. д.) та цукорні можуть додавати до напоїв (кави, чаю) відповідну скількість цукру, однак самого цукру давати їм не вільно.

— **Відзначеня.** Цїсар відзначив о. Андрія Пшепюрського капеляна Українських Січових Стрільців золотим хрестом заслуги з короною на стяжці медалї хоробрости.

— **Чотири козаки засуджені на смерть.** З Ціріху доносять, що петроградський окружний суд засудив 4 козаків за морд кількох німецьких полонених на кару смерти через повішенє.

— **Загадочна смерть адмірала Мавлєра.** Смерть віцеадмірала Мавлєра в Києві викликала в Відні велике вражінє. В часї вибуху війни перебував Мавлєр в Росії та зістав інтернований. Недавно донесли румунські часописї, що російське правительство старалось увільнити засудженого Янчевецького даючи в заміну Австрії Мавлєра. В тій цїли позночали російські власти процес проти Мавлєра о шпіонажу, адмірала засуджено на смерть; цар відтак його помилував. Цїла ся комедія мала на цїли переконати Австро-Угорщину, що Мавлєр надаєть ся до виміни за Янчевецького. Невтральна преса донесла була навіть, що Мавлєр є вже в Швеції, що розуміє ся було неправдою.

Майже рівночасно з вісткою про помилуванє Мавлєра, наспіли телеґрами про його смерть. Ся нагла і несподївана смерть дає много до думаня. Хто зна, чи помилуванє Мавлєра не наступило вже по його смерти, а поквапне оголошенє царської ласки мало на цїли зменшити некорисне вражінє про смерть адмірала.

— **Нова жертва папи для Поляків.** Польські часописї доносять, що папа жертвував знова 20.000 франків для населеня Королївства польського.

— **Концерт в Сколю.** В Сколю відбув ся дня 5 марта с. р. концерт в честь Т. Шевченка заходом всїх місцевих українських товариств, а за ініциятивою голови філії „Просвіти“ б. М. Мосори. Явились всї пробуваючі тут офіцири, представителї властий і богато людий. На початку відспівано гимни австрійський, німецький і болгарський. Всї точки програми були виконані виключно жіночими силами. Вступне слово виголосила і акомпаньовала панна Ірина Мосорівна. Дириґував судовий урядник п. Іван Гребеняк. Хор дївчат виконав удатно всї продукції. Гарно випав дует панночок Бандуровичівних „Моряки“. Деклямували: панна Христина Мосорівна, учителька зі Сколього при акомпаніяменті фортепяну і учениця школи народної Дарія Мосорівна. „Менї тринайцятий минав“. Чистий дохід в квоті около 500 к. віддано на Червоний Хрест і сирітський захист ім. Митрополита Шептицкого.

— **Видатки Росії на війну в одній секунді.** Підчас засїдань думи заявив Скобелев що видатки Росії на війну є шість разів більші чим річний дохід воюючих держав. Воєнні видатки виносять доси 12 міліярдів рублів, отже на одну секунду видає Росія на війну два тисячі рублів.

Нові книжки.

Schriften zum Verständnis der Völker. Die slavische Volksseele. Zwei Aufsätze von Karl Nötzel und Alexander Barwinskyj. Verlegt bei Eugen Diederichts, Iena 1916, 8°, стор. 67.

Елеґантно видана книжочка містить: житєпись Олександра Барвінського (стор. 1—2 ненум.); Karl Nötzel, Vom einfachen russischen Volke (стор. 1—38); Alexander Barwinskyj, Das ukrainische Volk in seiner Dichtung (стор. 39—67).

Велику прислугу віддав радн. дв. О. Барвінський нашому народови, оголошуючи в поважнім німецькім видавництві статю про поезію українського народу. Читаємо її з запертим віддихом, бо справдї, автор умів утворити такий гарний і суцїльний образ із нашої народньої й штучної поезії, що він мусить глубоко вразити безстороннoго читача західної Европи. В історичній перспективі представлено тут розвій української поезії від найдавнійших часів, від безсмертного „Слова о полку Ігореві“ і думок до поезії великого Тараса Шевченка. Як приміри наведено уривки або цїлі поезії в гарних німецьких перекладах. Дуже добре зробив автор, що положив головну вагу на героїчну нашу поезію, бо воно на часї (а є тут нам чим похвалити ся, як се показує хочби чудова пісня про лицаря Коновченка або поема про Ігора), а з другого боку вказав на загально культурне значінє української поезії й української мови. Цїлий нарис написаний легко й приступно, при чім автор нїде не сходить із строго наукової точки. Словом, статя радн. дв. О. Барвінського є цїнною працею про нас у німецькій мові й причинить ся певно до розбудженя симпатії для нас у чужих.

Дуже цікава також статя Кароля Нетцеля про московський нарід. Автор стараєть ся заглянути в глубину московської души й опираючи ся на чільних московських письменниках (Толстой, Достоєвський і ин.), схопити її характеристичні риси.

Др. Ярослав Гординський.

ОПОВІСТКИ.

Субота, дня 18. марта 1916.

Нинї: 18. марта гр.-кат. Конона, римо-кат. Едварда.

Завтра: 19. марта гр.-кат. Константина, римо-кат. Йосифа.

◯ Видїл „Академічноі Громади“ запрошує всїх П. Т. Товаришів на сходини, які відбудуть ся в суботу (18. с. м.) о 5 год. по пол. в льокали Тов. ул. Паньска ч. 11 а. На порядку деннім дуже важні справи!

◯ Заходом Тов. „Академічна Громада“ відбуде ся в неділю 19. с. м. о год. 4½ по пол. в Читальни „Просвіти“ на городецькім передм. пл. св. Юра ч. 5 і в Читальни личаківській (школа ім. кн. Льва) о год. ½7, концерт в честь Тараса Шевченка з слїдуючою програмою: 1) Святочна промова, 2) В горах грім гуде (муж. хор.), 3) Деклямації малих учениць, 4) Не плакати нам (хор.), 5) Кавказ (деклям.), 6) Червона Калина (муж. хор.), 7) Закінчене. Добровільні датки на місцеві читальнї приймає ся з подякою.

◯ Позір Українцї жовківського передмістя!

В неділю дня 19. с. м. о год. пів до 7 вечером в читальні „Просвіти“ ул. Жовківська ч. 62 виголосить Мец. Др. Ст. Баран дуже цікавий реферат на тему „Наше значіне під теперішну хвилю“.

Просимо о численну участь!

о. Евз. Бачинський. — Ст. Лаврів.

◯ З тов. „Сїльський Господар“ в Калуши. Дня 20 марта 1916 р. в понеділок о годині 1. в полудни відбудуть ся в салї Народного Дому в Калуши загальні збори товариства „Сїльський Господар зі слїдуючим порядком денним: Справоздане видїлу за рік 1914. Вибір Заряду. Внески членів. Просить ся о численну участь; можуть прийти і жінки. — О. Іван Бандера.

Послїдні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 16. марта 1916.

На російськім фронтї.

В кількох місцях фронту над Стрипою успішні бої передних стеж. На захід від Тернополя наші війська вдерлись при сїм до попереднего становиска російського та полонили хорунжого і 67 жовнїрів, здобули машиновий кріс і 4 приряди до киданя бомб.

На італїйськім фронтї.

Італїйцї полишили свої безуспішні наступи на фронтї над Сочею. І тим разом всї наші становиска остались сильно в наших руках.

На балканськім фронтї.

Положене незмінене.

Заступник шефа Генерального Штабу
пільний маршалок-поручник Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронтї.

Вибухи 6 анґлїйських мін на полудне від Loos остались без успіху.

В ріжних відтинках в Шампанії та між Мозою і Мозелею нагальні бої артилєрії. В области ріки Мози ворог виправив нову дивізію до кількаразових приступів на наші становиска на горі Homme Morte. Є се вже двадцать сема дивізія, яка, як ми провірили, появилась на фронтї від початку боїв на тім розмірно тїснім просторі. У вчерашнім наступі предпринятим ворогом в виді нападу без приготованя артилєрії, поодинокі компанії дійшли аж до наших лїній, де немногих з них, які остались, взято в полон. Другий наступ завмер вже в нашім оборонім огни.

На східнім і балканськім фронтї положенє взагалї незмінене.

Начальна управа армії.

Надїслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Д-р. Сидір Голубович. Друкарня А. Ґольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.